

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

ÁRADI FIZETÉS:
Fizetés postai úton egy évre 20 fillérrel, minden levélvételért 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 162

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Hétfő, szeptember 7.

Kudarcot vall az orosz haditerv.

Lemberg kiürítése törbe csalta az ellenséget. — Lelkes a hangulat hősies hadseregünkben. Támadó előrenyomulás Lublin—Ivangorod—Brestlitowsk felé. — A kétségbeesett Páris. — Oroszország a megvert franciák egyetlen reménye.

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, szeptember 6.

Most már kétségtelen, hogy a Kelet-galiciai orosz betörésre olyan képtelenül nagy haderőt pazaroltak az oroszok, hogy ezt lebirkoznunk csak lassan és sokféle taktikával lehet. Számítani erre a hihetetlen erőfeszítésre azért nem lehetett, mert a jó hadvezér az ellenségről sem tételezhet fel abszolút értelmetlen mozdulatokat. Lemberg: az oroszok tévedése s mi csak azért küzdünk e tévedés ellen, mert minden perc, amit most nyerünk, végső kifejleszésre nézve aranyat ér nekünk és szövetségeseinknek.

Ha az oroszok megadják az alkalmat arra, hogy a háború sorsát végleg eldöntő s még a leberginél is nagyobb csatát Galícia földjén vívjuk meg, — most már minden erőnkkel, mert látjuk, hogy az orosz erre az egy földdarabra teszi fel életét-halálát, — akkor az oroszok nagyon radikálisan megkurtították ezt a hosszúnak ígérkező háborút. Galícia földjéről ugyanis vesztett esete után a háború előhaladtabb stádiumában ép úgy nincs távozása az oroszoknak, ahogyan Keletporoszországból sinesen.

Hiszen már is kezd valóságában és nagyságában kialakulni az a fényes diadal, melyet Aussenberg és Dankl hős katonái arattak az oroszok fölött. Meg lehet állapítani, hogy az orosz haderő eljutott első katasztrófális vereségéhez, és elvágtuk minden összeköttetését attól a hadseregtől, mely keletről tört be Galiciába és Lemberg ellen vonult. Megsemmisítő erejű ez a diadal. Orosz-Lengyelország nyugati részében vége minden orosz offenzívára le lehetőségeknek.

Biznak a győzelemben vezéreink.

Bécs. A Reichspost jelenti: Az Armée Oberkommandó köznyezetéből a lap tudósítja arról értesül, hogy csapataink összes vezéreinek hangulata nagyon bizakodó, mert tudják, hogy a helyzet csakhamar az oroszokra nézve kedvezőtlen fordulatot vesz.

Csapataink berendezkedtek

Orosz Lengyelországban.

Budapest. Sajtószállítás jelenti: Lublin ostroma tart. Vert orosz seregek a várost elkéseredetten védik, egyrészt, mert Ivangorod és Varsó, másrészt Brestlitowsk felé az utat szabaddá tenné.

Budapest: Az Est cenzurázott híre szerint keletgaliciai harctéren és északon nincs esemény, mindössze felderítő csapatok és előőrsek kisebb összeütközései. Csapataink által megszállott orosz—lengyel területeken berendezkedünk. Gostochvából Varsó felé vivő vasutakat kijavítottuk, Krakóból Kielcébe külön autójáratot létesítettünk. E területeken osztrák posta működik. Harcba álló seregeink élmezőnyét kitérő, utanszállítás a homokos és mocsaras vidéken nehéz, de mégis pontosan és tervszerűen történik.

Részletek Lemberg kiürítéséről.

BUDAPEST. Az Est harctéren küldött tudósítójának jelentése szerint Lemberg kiürítése már napokkal ezelőtt el volt határozva. Néhány nappal ezelőtt eltávolították a helytartóság épületéről az osztrák üzemeltetőket, a posta is megszüntette ugyanakkor működését. Vagyonos polgárok a városból elmentek, de azért a város nem maradt elhagyottan, mert sokan a menekülés lehetősége ellenére is ott maradtak.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Oroszok szeptember 3 án ágyuzták Lemberg város körüli széles közben készített földműveket. Csapataink azonban akkor már elvonultak volt! Hogy nyílt várost ágyuostromtól megóvják és mert hadműveleti szempontok is emellett szóltak, Lemberget harc nélkül átengedtük az ellenségnek. Bombázás tehát védtelen fedezetek ellen irányult. Dankl hadserege ismét heves harcban áll. Hadseregünk harcvonalának többi részein múlt hét nagy csatái után aránylag nyugalom uralkodik.

A Pester Lloyd haditudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: Ma csak Lublin-előt folyt küzdelem. Máskülönb az egész vonalon nyu-

galom uralkodott, hosszas harcok megszokott reakciója.

A sajtóhadiszálláson a következő érdekes részleteket tudtuk meg:

Egy orosz automobil, amelynek négy utasa volt, Lembergnél áttörte az előőrsi vonalat. Egy ulánus őrjárat tüzelt az autóra s miután egyik golyó a benzintartályt érte, fel is tartóztatta. Utasai közül egy orosz alezredes elesett, egy kapitányt és két tisztet elfogtak s a főhadiszállásra szállították őket.

A vonatok ma is ezer és ezer orosz hadifoglyot szállítanak az ország belseje felé.

Most derül ki, hogy a komarowi harc egy része egy orosz tüzérségi gyakorlótéren folyt le, szóval olyan tereumon, ahol az ellen jó be volt löve. E nagy előny dacára is sikerült tüzérségünknek az ellenséges batteriákat elhagytatni.

Keletgaliciában még mindig mutatkoznak sporadikus jelei a lakosság russzofil érzelmének. Egy alkalommal előfordult, hogy a parasztok a csordát hajtották rajonalunk közé, hogy ezáltal annak elhelyezését jelezzék. Megtörtént, hogy a parasztok magas fákra másztak, onnan adtak jeleket az ellenségnek. Ezeket katonáink lelődözték a fákról.

Török-bolgár forradalom Ujszerbiában.

Budapest: Budapesti Tudósító konstantinápolyi jelentése szerint az isztüpi és kocsanai benzüfölt török lakosság vegyes kormányt alakított, a két város területén kitűzték a török és bolgár lobogót.

A letiport Franciaország.

(Páris védelme. — Oroszországban bizik a menekülő kormány. — A diadalmos német seregek útja.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, szeptember 6.

Budapest. Berlieni lapok jelentése szerint Páris hosszú időre előkészítik. Páris ma olyan, mintha kihalt volna, csak a vasútállomások hemzsegnek az utasoktól. A francia sajtó buzdítja a lakosságot, hogy ne legyen kishitű, Oroszország a maga hatalmas erejével mint egy nagy gőzhenger letiperja az ellenséget.

Bécs. Reichspost jelenti: A Petit Parisienben Roussel alezredes azt írja, hogy Páris ostroma nagy bluff lesz, amelynek hamar vége fog szakadni.

A végsőig védik Páris.

London, szeptember 6. (Berlinen át). A Reuter-tügyökség jelenti: Páris távirat szerint az az elhatározás, hogy a kormányt Bordeaux-ba helyezik, kizárólag katonai természetű megfontolásokra vezethető vissza, mivel Páris lesz mindkét hadsereg hadműveleteinek központja. Azt hiszik, hogy Páris nem székségszerűen a közvetlen támadási cél. Páris a végsőig menő kitartással kell védelmezni, mivel megtámadása természetesen lehetséges. A

legutóbbi eseményeket tekintve, ez nem valószínű a közel jövőben, mégis a kormány székhelyének elhelyezését szükségesnek találták, hogy megőrizzék az országban a szükséges mozgási szabadságot.

Franciaország a német aviatikusok ellen.

Bécs, szeptember 6. A Neue Freie Presse jelenti Genfből: A katonai hatóságok Páris környékén őrségeket létesítettek a látóhatár

figyelésére. Ezek az órák német léghajók közeledtére azonnal értesítik a sánctábor. Ezenfelül valamennyi magas épületen állomásokat létesítettek, Issy les Moulineauxban pedig katonai aviatikai őrségeket szerveztek, hogy azonnal üldözöbe vehessék az ellenséges aviatikusokat.

Páris, szeptember 5. Ma is tömegesen utazott a főváros lakossága dél felé. Valamennyi

Vilmos császár Nancy ostrománál.

Berlin, szeptember 6. A nagyvezérkar közli: Vilmos császár jelen volt tegnap a nancy-i erődítés ellen indított támadásnál. Loubaugé előtt két csőd és az ezek közt levő állások elesetek. Tüzérségük tüzelést intézhetett a város ellen. A város különböző helyeken érkezeink közé került iratokból kiderült, hogy az ellenséget teljességgel meglepte Kluck és Bülow hadseregének előnyomulása. A belga Maas északi részén még augusztus 17-én is azt hitték, hogy ott német lovasság van csak Marwitz tábornok vezetése alatt álló lovasságunk kitűnően sikerült a hadsereg mozdulatait leplezni. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A német győzelmek.

Bécs, szeptember 5. A Neue Freie Presse jelenti Berlinből: Hollandián át érkezett hír szerint a londoni Times tudósítója az észak-francia operációról a következőket jelenti: Amiens a németek elfoglalták. A városért La Fere körül véres harc volt, melyben az angolok kénytelenek voltak visszavonulni és La Fere várát is földadni. Az Amiens körül folyó háromnapos csata tetőpontja a Morel körüli véres küzdelem volt, amelyben a németek győzelmet arattak. A szövetségesek rendben visszavonultak.

A Daily Chronicle jelenti, hogy német csapatok már Creil és Senlis körül is megjelentek és az ágyuszó már elhallatszik Párisba is.

Berlinből jelentik: Az egész német sajtó a rheimi győzelemmel foglalkozik, amelyet 350,000 francia, szóval az egész francia hadsereg egyharmad része ellen vívtak ki. A győzelmes német had vezérei a trónörökös, a württembergi herceg és Hausen vezérőrnagy voltak. A győzelem jelentősége abban van, hogy Páris felé ezáltal megnyílt az út, mert a szétszórt második francia védelmi vonal nem tartóztathatja fel tovább az előnyomulást.

Szállítás közben elfogott angol zászlóalj.

Berlin: A „Wiesbadener Tagblatt“ a háboru egy kedves epizódját írja le. Bülow herceg csapatai egy teljes angol zászlóaljat fogtak el, még pedig a következő praktikus módon: A zászlóaljat egy katonai vonat szállította a haterre. Amikor a vonat megérkezett rendeltetési állomásra, azt már német katonák tartották megazálva. A vonatot természetesen megállították s a német katonák kinyitva annak ajtajait, előzékenyen beszóltak:

— Tessék leszállni uraim!

Ezután az egész zászlóaljat lefegyverezték.

26.000 katonavonat.

Berlin. A mozgalmas napokban meg kell emlékeznünk a német vasutak bravurjáról. A kölni vasutagazgatóság területén egymagában tizenkilenc nap alatt az öt Rajnahidon több mint 26,000 katonavonatot szállítottak, amelyek körülbelül két millió katonát s a megfelelő fegyvereket, felszerelést, podgyászt vittek a francia határra.

Pótolják az elsüllyedt német hajókat.

Berlin. Wolff-ügynökség jelenti: Megbeszélés volt ma Reichstag épületében, melyen pártok vezérei elhatározták elvesztett hajók pótlását, 1912 ben hozott határozatok rögtön végrehajtását és 1915. évre tervezett hajók építésének megkezdését.

pályaudvar zsúfolva van menekülő családokkal. A vasutak nagy utazási kedvezményt adnak. Harminc kilogrammig szabadpodgyászt vihet minden utas. A vonatok azonban csak óránként 25 kilométeres sebességgel haladhatnak. Lyonba az út 21, Marseilleba 38 óra hosszúig tart. A párisi Lyon pályaudvaron három nappal előbb kell a jegyeket megváltani, illetve előjegyezni.

Tízezer embert vesztek az angolok.

Majnafrankfurt, szeptember 6. A Frankfurter Zeitung jelenti Amsterdamból: Az angolok, kik eddig azt állították, hogy csak 4000 embert vesztek, ma hivatalosan beismerik, hogy az angol hadsereg vesztesége 10,000 ember. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Orosz sebesültek

Aradon.

(Öt sérült hadifogoly. — Homokot kapnak az oroszok konzerv helyett.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 6.

Mikor ma, a déli órákban egy sebesült szállító vonat futott be az aradi pályaudvarra az egyik waggon mélyéből szinte erőszakkal kellett kihuzni öt sebesültet. Orosz foglyok voltak, akik azt hitték, a vég órája ütött most. Halálfelelem ritt le a fájdalmas kifejezésű arcokról, sirtak, jajgattak, könyörögtek, pedig igazán nem volt okuk félelemre. A magyar nemzet, amelynek lovagiassága közismert az egész világon, ellenséges foglyaival szemben is tanuságot ad tisztultabb, nemesebb erkölcsi érzéseiről, valódi emberbaráti szeretet és irgalmasság nyilvánul meg abban a bánásmódban, amelyben a foglyoknak minálunk részünk van. Az aradi állomáson is nem a kintpad borzalmait várták az oroszokat, hanem sebeikre új kötés étel-ital és cigaretták.

Lerongyolódva, piszkosan, kiéhezve jutottak el Aradra az orosz sebesültek. Rettenő félelmük még az üdítő-állomáson sem oszlott el, az elénk rakott ételekhez nem mertek hozzányulni s csak mikor azt látták, hogy a többiek jóízűen falatoznak abból, amivel őket is megkínálták, akkor nyugodtan láttak hozzá mohó étvágygal az ételekhez.

— Félünk, hogy megmérgeznek — mondták — az egész uton nem mertünk enni semmit sem s még ahhoz se volt bátorságunk, hogy rágyujtsunk a cigarettákra, amikkel ut közben megkínáltak.

Lassanként egészen felengedett ijedelmük, s jóllakott gyomorral már megnyugodva, vidáman diskuráltak. Egy varsói szabó így nyilatkozott:

— Nagyon örülök, hogy idejöttem, nem is szándékoztam többé elmenni innén.

Van a sebesültek között egy öt gyermekes családapa, ez szintén örömeinek adott kifejezést, hogy ilyen biztos helyre került, ahol

nyugodtan élhet a háboru végéig. Az orosz hadsereg élelmezéséről mondott jellemző történetet az egyik:

— Mikor már napokig ugyszólván nem volt mit ennünk, nálunk levő konzervdobozokat bontottuk fel. Kétharmadrészben olyan büzös, undorító állapotban volt a konzerv, hogy óriási éhségünk ellenére sem voltunk képesek megenni. De ez még a szerencsésebb eset volt. A legtöbb konzervdobozban barna homokot találtunk.

Annál jobban élvezték most a tiszta, izletes ételt, s a cigarettát, amit mindegyikük kapott. Az állomásról azután a kórházba vitték a foglyokat. Itt megfürdették, kényelmes, puha ágyba fektették a megviselt törődött embereket, akik között van olyan is, kinek állapota elég súlyos.

H I R E K.

— Tisza nyilatkozata egy olasz lap tudósítója előtt. Budapestről jelentik: A Corriera d'Italia című lap egyik munkatársa, aki ezidőszereint Budapesten időzik, nagy rokonszenvvel számol be Magyarországon szerzett benyomásairól. A tudósító eimondja, hogy őt Tisza István gróf miniszterelnök is kihallgatáson fogadta, a miniszterelnök kegyes jó indúlattal tudakozódott tartózkodásának céljairól és kijelentette, hogy mindenképen támogatni fogja abban a fáradozásában, hogy helyes és objektív érteztéseket adhasson az olasz közvéleménynek. A kormányelnök kijelentette, hogy minden etikai politikai mérlegelés arra indíthatja Olaszországot, hogy változatlan őszinte és bizalmas — baráti politikát folytasson a monarchia irányában, különösen jelenleg, amikor a libiai háboru az angolok és franciák mellett az olaszoknak is, gyarmati birtokot juttatott; a közép-tengeren még nagyobb a szüksége annak, hogy az olasz királyságnak ezen a tengeren szövetsége legyen, amely természetesen nem lehet más mint Ausztria-Magyarország melynek ellentétes érdekei nincsenek, hanem ellenkezőleg minden oka meg van rá, hogy politikai és katonai gazdasági téren Olaszországgal együtt közös akciót folytasson. Ebből az alkalomból elmondotta a miniszterelnök, hogy annak idején, amikor első Dreadnought hajót vízre bocsájtottuk egy magyar ellenzéki képviselő felvetette azt a kérdést, hogy miért építettünk mi hadihajókat Olaszország ellen, holott ezzel a hatalommal szövetségben élünk. A kormányelnök e kérdésre azt válaszolta, hogy a hadihajókat azért építjük, hogy a szövetséges olasz- és osztrák magyar flottát erősítsük. Szaporitanunk kell hajóhadunkat mondta a miniszterelnök, hogy a mi szövetségünk értéke növekedjék. A tudósító megjegyzi, hogy Tisza István grófnak, ennek a kiváló politikai személyiségnek nyilatkozatai bizonyára alkalmasak lesznek arra, hogy Olaszországban élénk viszhangot keltsenek és két népnek viszonyát egymáshoz mégbensőbbé tegyék.

— Hunyady Károly gróf és neje a háboru sebesültjeinek. Hunyady Károly gróf ur, v. b. t. t. huszárnagy és neje, Nádasdy Irma grófné a Vöröskereszt Egylet céljaira 10,000 koronát, a soborsini vöröskereszt egyletnek 1000 K-át, a kaposvári vöröskereszt egyletnek 500 K-át, az aradvármegyei sebesülteknek 500 K-át, a pozsonyivánkai behívottak családjainak 1000 K-át adományoztak. Felajánlották továbbá kastélyaikat a vöröskereszt egylet céljaira és Soborsinban 24, Pozsonyivánkán 22, Alsópálen 20, Somogyiszilen 10 sebesültet — tiszteket és legénységet — fognak elhelyeztetni s a kórházakban a sebesültek ellátásáról, orvosról és ápolásról saját költségükön gondoskodnak.

Feloldó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre